

Dostępność – obowiązki organizacji

Prowadząca: Katarzyna Sadło

Ekspertka: Katarzyna Sadło

Trenerka, konsultantka i autorka publikacji poradniczych dla organizacji pozarządowych.

Była wieloletnia prezeska Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Związana także z Ogólnopolską Federacją Organizacji Pozarządowych, Funduszem Obywatelskim i Stowarzyszeniem Dialog Społeczny.

Świadczy usługi szkoleniowe i doradcze pod nazwą Projekciarnia:

www.projekciarnia.pl

Podstawa prawna

1.

Ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

2.

Ustawa o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych

Podstawowe terminy

- **osoba ze szczególnymi potrzebami** – osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami.

Podstawowe terminy

- **bariera** – przeszkoda lub ograniczenie architektoniczne, cyfrowe lub informacyjno-komunikacyjne, które uniemożliwia lub utrudnia osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami,

Podstawowe terminy

- **dostępność** - dostępność architektoniczna, cyfrowa oraz informacyjno- -komunikacyjną, co najmniej w zakresie określonym przez minimalne wymagania, będąca wynikiem uwzględnienia uniwersalnego projektowania albo zastosowania racjonalnego usprawnienia,

Kiedy dotyczy organizacji

Organizacja pozarządowa

- Każda organizacja pozarządowa powinna dążyć do zapewnienia dostępności
- Organizacja spełniająca kryteria „podmiotu publicznego” ma obowiązek zapewnienia dostępności zgodnie z ustawą
- Organizacja realizująca zadania publiczne finansowane ze środków publicznych ma obowiązek zapewnić dostępność zgodnie z umową
- Organizacja prowadząca działalność w określonych obszarach ma obowiązek zapewnienia dostępności cyfrowej swoich stron internetowych

Kiedy dotyczy organizacji

Kiedy organizacja jest podmiotem publicznym

Utworzone w szczególnym celu zaspokajania potrzeb o charakterze powszechnym niemających charakteru przemysłowego ani handlowego, jeżeli jednostki sektora finansów publicznych lub państwowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, pojedynczo lub wspólnie, bezpośrednio lub pośrednio przez inny podmiot:

- a) **finansują je w ponad 50%** lub
- b) posiadają ponad połowę udziałów albo akcji, lub
- c) **sprawują nadzór nad organem zarządzającym**, lub
- d) **mają prawo do powoływania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego**,

Kiedy dotyczy organizacji

Podmioty publiczne zlecające zadania

- W przypadku zlecenia lub powierzenia, na podstawie umowy, realizacji zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych, podmiot publiczny jest obowiązany do określenia w treści umowy warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie tych zadań publicznych, z uwzględnieniem minimalnych wymagań, o których mowa w art. 6 ustawy.

Kiedy dotyczy organizacji

Organizacje realizujące działania

- Organizacje pozarządowe dążą w prowadzonej działalności do zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.
- W przypadku gdy organizacja realizuje, na podstawie umowy zawartej z podmiotem publicznym, zadanie finansowane z udziałem środków publicznych, jest obowiązana do zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie określonym w tej umowie.

Dodatkowo - dostępność cyfrowa

Organizacje pozarządowe

prowadzące działalność w sferze zadań publicznych:

- ochrony i promocji zdrowia;
- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;

Dostępność architektoniczna

Minimalne wymagania

a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,

Minimalne wymagania

b) instalacja urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych,

Minimalne wymagania

c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,

Minimalne wymagania

d) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego.

Minimalne wymagania

e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób

Dostęp alternatywny

W indywidualnym przypadku, jeżeli podmiot publiczny nie jest w stanie, w szczególności ze względów technicznych lub prawnych, zapewnić dostępności osobie ze szczególnymi potrzebami w zakresie, o którym mowa, podmiot ten jest obowiązany zapewnić takiej osobie dostęp alternatywny.

Dostęp alternatywny

- 1) zapewnienie osobie ze szczególnymi potrzebami wsparcia innej osoby lub
- 2) zapewnienie wsparcia technicznego osobie ze szczególnymi potrzebami, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, lub
- 3) wprowadzenie takiej organizacji podmiotu, która umożliwi realizację potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w niezbędnym zakresie dla tych osób.

Dostępność informacyjno-
komunikacyjna

Minimalne wymagania

a) obsługa z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się, lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,

Minimalne wymagania

b) instalacja urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia,

Minimalne wymagania

c) zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,

Minimalne wymagania

d) zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

Dostęp alternatywny

W indywidualnym przypadku, jeżeli podmiot publiczny nie jest w stanie, w szczególności ze względów technicznych lub prawnych, zapewnić dostępności osobie ze szczególnymi potrzebami w zakresie, o którym mowa, podmiot ten jest obowiązany zapewnić takiej osobie dostęp alternatywny.

Dostęp alternatywny

- 1) zapewnienie osobie ze szczególnymi potrzebami wsparcia innej osoby lub
- 2) zapewnienie wsparcia technicznego osobie ze szczególnymi potrzebami, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, lub
- 3) wprowadzenie takiej organizacji podmiotu, która umożliwi realizację potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w niezbędnym zakresie dla tych osób.

Dostępność cyfrowa

Dostępna strona zapewnia

funkcjonalność – umożliwia użytkownikowi skorzystanie ze wszystkich oferowanych na niej funkcji

kompatybilność – umożliwia współpracę z możliwie największą liczbą programów, w tym z narzędziami i programami wspomagającymi osoby niepełnosprawne

postrzegalność – umożliwiającą jej odbiór przez użytkownika za pomocą zmysłu słuchu, wzroku lub dotyku

rozumiałość – umożliwia użytkownikowi zrozumienie treści i sposobu ich prezentacji

Kiedy obowiązuje organizację

Organizacje pozarządowe

prowadzące działalność w sferze zadań publicznych:

- ochrony i promocji zdrowia;
- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;

Kiedy obowiązuje organizację

Art. 8. 1. Podmiot publiczny, z wyłączeniem podmiotów, o których mowa w art. 2 pkt 1–4, których zadaniem publicznym jest prowadzenie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych lub osób starszych, może nie zapewniać dostępności cyfrowej strony internetowej lub aplikacji mobilnej, jeżeli wiązałoby się to z poniesieniem nadmiernych kosztów.

2. Podmiot publiczny zapewnia dostępność cyfrową:

- 1) strony podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej;
- 2) następujących elementów i funkcji strony internetowej lub aplikacji mobilnej:
 - a) danych teleadresowych podmiotu publicznego oraz linku do strony podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej podmiotu publicznego, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów podmiot publiczny jest obowiązany do jej prowadzenia,
 - b) narzędzi służących do kontaktu z podmiotem publicznym,
 - c) nawigacji,
 - d) deklaracji dostępności strony internetowej lub aplikacji mobilnej podmiotu publicznego, zwanej dalej „deklaracją dostępności”,
 - e) informacji dotyczących sytuacji kryzysowej w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1401 i 1560 oraz z 2019 r. poz. 730) oraz innych informacji związanych z bezpieczeństwem publicznym, publikowanych przez podmiot publiczny,
 - f) dokumentów urzędowych oraz wzorów umów lub wzorów innych dokumentów przeznaczonych do zaciągania zobowiązań cywilnoprawnych.

Kiedy obowiązuje organizację

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, podmiot publiczny przeprowadza ocenę zapewnienia dostępności cyfrowej strony internetowej lub aplikacji mobilnej obejmującą:

- 1) ocenę zwiększenia dostępności cyfrowej strony internetowej lub aplikacji mobilnej podmiotu publicznego, uzupełnioną o informację, w jakim stopniu zawartość strony internetowej lub aplikacji mobilnej może dotyczyć osób niepełnosprawnych;
- 2) szacowanie kosztów zapewnienia dostępności cyfrowej, które podmiot publiczny miałby ponieść;
- 3) wskazanie okresu publikowania elementu strony internetowej lub aplikacji mobilnej;
- 4) informację dotyczącą liczby użytkowników korzystających z danej strony internetowej lub aplikacji mobilnej w okresie publikacji informacji zawartej w publikowanym elemencie strony internetowej lub aplikacji mobilnej;
- 5) wskazanie okresu funkcjonowania danej strony internetowej lub aplikacji mobilnej wraz z częstotliwością publikacji w nich nowych treści.

4. Wyniki przeprowadzonej oceny zapewnienia dostępności cyfrowej strony internetowej lub aplikacji mobilnej dołącza się do deklaracji dostępności.

Art. 9. Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, będące jednostkami sektora finansów publicznych, oraz gminne osoby prawne, które spełniają warunki określone w art. 2 pkt 3, mogą zapewniać dostępność cyfrową elementów stron internetowych lub aplikacji mobilnych określonych w art. 8 ust. 2 pkt 2 przez ich umieszczenie na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej lub wybranej stronie internetowej jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 10. 1. Podmioty publiczne sporządzają deklarację dostępności w sposób dostępny cyfrowo.

Deklaracja dostępności

4. Deklaracja dostępności zawiera ponadto:

- 1) datę publikacji strony internetowej lub aplikacji mobilnej;
- 2) datę ostatniej aktualizacji strony internetowej lub aplikacji mobilnej, po dokonaniu istotnej zmiany jej zawartości, polegającej w szczególności na zmianie wyglądu lub struktury prezentowanych informacji lub zmianie sposobu publikowania informacji;
- 3) informację lub link do informacji o sposobie dokonania oceny dostępności cyfrowej;
- 4) dane teleadresowe siedziby podmiotu publicznego wraz ze wskazaniem danych kontaktowych osoby wyznaczonej do realizacji spraw w zakresie dostępności cyfrowej w tym podmiocie publicznym;
- 5) informacje na temat utworzonych na stronie internetowej lub w aplikacji mobilnej skrótów klawiszowych służących przemieszczaniu się po elementach strony internetowej lub aplikacji mobilnej i uruchamianiu dostępnych na nich funkcji;
- 6) informację o dostępności architektonicznej siedziby podmiotu publicznego dla osób niepełnosprawnych;
- 7) informację o dostępności tłumacza języka migowego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej wraz z informacją o metodach umożliwiających skorzystanie z tej funkcji albo informację o jej braku;
- 8) link do deklaracji dostępności aplikacji mobilnej, w przypadku posiadania przez podmiot publiczny aplikacji mobilnej;
- 9) informację o możliwości powiadomienia podmiotu publicznego o braku dostępności cyfrowej;
- 10) link do strony internetowej Rzecznika Praw Obywatelskich.

5. Deklaracja dostępności aplikacji mobilnej zawiera dodatkowo wskazanie adresu elektronicznego, pod którym możliwe jest pobranie i zainstalowanie danej aplikacji mobilnej.

Deklaracja dostępności

7. Podmiot publiczny publikuje deklarację dostępności:

- 1) strony internetowej – na tej stronie internetowej;
- 2) aplikacji mobilnej – na stronie internetowej wybranej spośród stron internetowych posiadanych przez ten podmiot oraz w tej aplikacji mobilnej.

8. Podmiot publiczny umieszcza link do opublikowanej deklaracji dostępności w taki sposób, aby użytkownik strony internetowej mógł mieć do niego dostęp podczas nawigacji po stronie internetowej.

9. Podmiot publiczny, publikując deklarację dostępności aplikacji mobilnej, umieszcza link do niej w miejscu, z którego pobierana jest aplikacja mobilna.

Art. 11. Podmioty publiczne dokonują przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności do dnia 31 marca każdego roku oraz niezwłocznie w każdym przypadku, gdy strona internetowa lub aplikacja mobilna podlega zmianom mogącym mieć wpływ na jej dostępność cyfrową.

Minimalne wymagania

Spełnienie przez stronę internetową lub aplikację mobilną wymagań określonych w załączniku do ustawy.

Wymagania określone w załączniku do ustawy uznaje się za spełnione, gdy podmiot publiczny zapewnia dostępność cyfrową z uwzględnieniem wymagań określonych w pkt 9, 10 i 11 normy EN 301 549 V2.1.2.

Dostęp alternatywny

- Alternatywny sposób dostępu polega w szczególności na zapewnieniu kontaktu telefonicznego, korespondencyjnego, za pomocą środków komunikacji elektronicznej, lub za pomocą tłumacza języka migowego, lub tłumacza-przewodnika, jeżeli podmiot udostępnia taką możliwość.

Ustawy nie stosuje się do

- multimediiów nadawanych na żywo;
- multimediiów opublikowanych przed dniem 23 września 2020 r.;
- dokumentów tekstowych i tekstowo-graficznych, dokumentów utworzonych w programach przeznaczonych do tworzenia prezentacji lub arkuszy kalkulacyjnych, opublikowanych przed dniem 23 września 2018 r., chyba że ich zawartość jest niezbędna do realizacji bieżących zadań podmiotu;
- treści będących w posiadaniu podmiotu publicznego:
 - a) które nie zostały przez niego lub na jego rzecz wytworzone albo przez niego nabyte, albo
 - b) których dostosowanie do wymagań dostępności cyfrowej wymaga modyfikacji, do której ten podmiot publiczny nie jest uprawniony;
- treści niewykorzystywanych do realizacji bieżących zadań podmiotu publicznego oraz nieaktualnianych lub niepoddawanych po dniu 23 września 2019 r. przebudowom i zmianom polegającym w szczególności na zmianie wyglądu lub struktury prezentowanych informacji albo na zmianie sposobu publikowania informacji.

Raport z dostępności i postępowanie skargowe

Raportowanie dostępności

Podmiot publiczny przekazuje **co 4 lata**, najpóźniej do dnia 31 marca danego roku, raport o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w danym podmiocie, i publikuje go na swojej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej, a jeżeli nie ma strony podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej – na swojej stronie internetowej. Raport przekazywany jest do ministra/wojewody.

Raport zawiera:

- 1) informacje w zakresie spełniania przez dany podmiot, w ramach prowadzonej działalności, minimalnych wymagań;
- 2) w każdym przypadku zapewnienia dostępu alternatywnego – analizę uzasadniającą brak zapewnienia dostępności osobie ze szczególnymi potrzebami.

Postępowanie skargowe

- Każdy, bez konieczności wykazania interesu prawnego lub faktycznego, ma prawo poinformować podmiot publiczny o braku dostępności architektonicznej lub informacyjno-komunikacyjnej tego podmiotu.
- Osoba ze szczególnymi potrzebami lub jej przedstawiciel ustawowy, po wykazaniu interesu faktycznego, ma prawo wystąpić z wnioskiem o zapewnienie dostępności architektonicznej lub informacyjno-komunikacyjnej.
- Wniosek o zapewnienie dostępności jest wnoszony do podmiotu publicznego, z którego działalnością jest związane żądanie zapewnienia dostępności zawarte we wniosku.

Postępowanie skargowe

- Zapewnienie dostępności, w zakresie określonym we wniosku następuje bez zbędnej zwłoki nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku.
- Jeżeli zapewnienie dostępności nie jest możliwe w tym terminie podmiot niezwłocznie powiadamia wnioskodawcę o przyczynach opóźnienia i wskazuje nowy termin zapewnienia dostępności, nie dłuższy niż 2 miesiące od dnia złożenia wniosku.
- W przypadkach uzasadnionych wyjątkowymi okolicznościami, gdy zapewnienie dostępności jest niemożliwe lub znacznie utrudnione, w szczególności ze względów technicznych lub prawnych, podmiot niezwłocznie zawiadamia wnioskodawcę o braku możliwości zapewnienia dostępności, co nie zwalnia podmiotu z obowiązku zapewnienia dostępu alternatywnego.

Kary

Art. 19. 1. Karze pieniężnej podlega podmiot publiczny, który:

- 1) w sposób nieuzasadniony i uporczywy nie zapewnia dostępności cyfrowej strony internetowej lub aplikacji mobilnej;
- 2) nie sporządza i nie publikuje deklaracji dostępności albo nie zawiera w deklaracji dostępności elementów wskazanych w art. 10 ust. 3–5;
- 3) nie zapewnia dostępności cyfrowej strony podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej, o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1, oraz elementów i funkcji strony internetowej lub aplikacji mobilnej, o których mowa w art. 8 ust. 2 pkt 2.

2. Uporczywym niewywiązywaniem się z zapewnienia dostępności cyfrowej strony internetowej lub aplikacji mobilnej jest stwierdzenie braku poprawy dostępności cyfrowej w trzech kolejnych monitorowaniach, o których mowa w art. 12 pkt 2, oraz stwierdzenie rosnącej liczby uzasadnionych skarg, o których mowa w art. 18 ust. 7.

3. Kara pieniężna, o której mowa w ust. 1 pkt 2, jest nakładana na podmiot publiczny w przypadku niesporządzenia i nieopublikowania deklaracji dostępności albo braku wymaganych dla deklaracji dostępności elementów wskazanych w art. 10 ust. 3–5, wykazanego w dwóch kolejnych monitorowaniach, o których mowa w art. 12 pkt 2.

4. Kara pieniężna, o której mowa w ust. 1 pkt 3, jest nakładana na podmiot publiczny w przypadku braku zapewnienia dostępności cyfrowej strony podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej, o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1, oraz elementów i funkcji strony internetowej lub aplikacji mobilnej, o których mowa w art. 8 ust. 2 pkt 2, wykazanym w dwóch kolejnych monitorowaniach, o których mowa w art. 12 pkt 2.

5. Wysokość kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1:

- 1) pkt 1, wynosi do 10 000 zł;
- 2) pkt 2 i 3, wynosi do 5000 zł.

Dziękuję!